

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ ดอยเต่าจังหวัดเชียงใหม่

The Philosophy of Sufficiency Economy and the Operations of Doi Tao District
Office of Learning Encouragement, Chiang Mai Province

จันทรา อ้ายจันแก้ว Chantira Aichankhao

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

Doi Tao District Learning Promotion Center, Chiang Mai Province

sikda2021@gmail.com

Received 2024/09/22

Revised 2024/10/02

Accepted 2024/11/14

บทคัดย่อ

บทความวิชาการ เรื่อง “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่เป็นผลจากการวิจัยโดยการวิเคราะห์เอกสารและวิธีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อนำเสนอการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “3 ห่วง 2 เงื่อนไข” ประกอบด้วย “ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน” บนเงื่อนไข “ความรู้” และ “คุณธรรม” มาเชื่อมโยงกับแนวทางด้านการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอดอยเต่าจังหวัดเชียงใหม่อันประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ผ่านการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

บทความนี้ได้แสดงให้เห็นว่า การยึดแนวทางตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้น จะต้องครอบคลุมทุกกิจกรรม ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ประสานงานกับภาครัฐและเอกชนเหมือนดังองค์กรเดียวกัน อันจะส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, การดำเนินงาน, ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้.

Abstract

The Philosophy of Sufficiency Economy and the Operations of Doi Tao District Office of Learning Encouragement, Chiang Mai Province It is the result of research by analyzing documents and opinions.

Research results:

The Operations of Doi Tao District Office of Learning Encouragement in Non-Formal Education Curriculum, B.E. 2551 has adhered to the guidelines of The Philosophy of Sufficiency Economy must be used to cover all activities. Practice continuously Coordinate with the public and private sectors like the same organization. which will result in sustainable operations success.

Keywords: Philosophy of Sufficiency Economy, Operation, Learning Promotion Center.

บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวคิดซึ่งมุ่งให้ทุกคนสามารถพึ่งพาตัวเองได้ รวมถึงการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น จนเกิดความยั่งยืน คำว่า พอเพียง คือ การดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง โดยตั้งอยู่บนหลักสำคัญสามประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี การดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอดอยเต่าจังหวัดเชียงใหม่เป็นการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยจัดกิจกรรมตามกรอบและแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมจากการเรียนปกติให้กับผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักยภาพในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นคุณลักษณะพึงประสงค์สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21 ตามจุดมุ่งหมายของกระทรวงศึกษาธิการ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 และยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566-2580)

จากความสำคัญข้างต้น ผู้เขียนบทความจึงได้ศึกษาวิเคราะห์สังเคราะห์แนวทางการดำเนินการดังกล่าวเพิ่มเติม โดยการยึดแนวทางตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้น พบว่ามีปัญหาด้านการจัดกิจกรรมของศูนย์ดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมทุก

กิจกรรม ไม่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องขาดการประสานงานกับภาครัฐและเอกชน ในอันที่จะส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จอย่างที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ และจะต้องเผยแพร่การนำหลักปรัชญาของจะต้องที่ครอบคลุมทุกกิจกรรม ที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีการประสานงานกับภาครัฐและเอกชนเหมือนดังองค์กรเดียวกัน ในอันที่จะส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน และจะต้องเผยแพร่การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ ดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไป

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกใน คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี(จินนาคูร์ โรจนนันท,2564)

เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นทั้งหลักในการดำเนินชีวิต และหลักในการประกอบธุรกิจบนพื้นฐานทางสายกลาง คือ ความพอประมาณ (Moderation) ความพอดี ไม่มากไม่น้อย กับกำลังทรัพย์สิน กำลังงาน เงินลงทุน ผลผลิตพอเพียงกับความต้องการของตลาดมีเหตุผล (Reasonableness) คือ มีข้อมูล มีหลักการ สามารถประเมินผลที่จะเกิดขึ้นได้ว่าจะนำไปสู่ความถาวรยั่งยืนหรือไม่ ผลเป็นต้นเกิดจากสาเหตุ ดังนั้นเมื่อทราบผล ต้องแก้ปัญหาที่สาเหตุและป้องกันสาเหตุมิให้เกิดผลเสียหายน ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (Self-Immunity) คือ ต้องมีวินัยในตนเองไม่ตามคนอื่นโดยปราศจากเหตุผล เพราะแต่ละคน แต่ละองค์กร พื้นฐานไม่เท่ากัน จึงต้องกระทำตามศักยภาพของตนเองบนพื้นฐานของอิทธิบาทสี่ ยึดมั่นในสิ่งที่ดีงาม ไม่ตามคนอื่นแบบไร้เหตุผลเข้าทำนอง "ช้างขี่อย่าขี่ตามช้าง" ในการบริหารธุรกิจ อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หรือการป้องกันความเสี่ยง หมายถึง การดำเนินธุรกิจอย่างรอบคอบระมัดระวัง มี

มาตรการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นทั้งจากภัยธรรมชาติ ภัยเกิดจากการกระทำของมนุษย์ รวมทั้งโรคระบาดต่าง ๆ ที่อาจกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน และการดำเนินธุรกิจ

นอกจากความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หรือ 3 ห่วง ดังกล่าวแล้ว ต้องประกอบด้วย 2 เงื่อนไข คือความรู้ (Knowledge) และคุณธรรม (Moral) การดำเนินชีวิตหรือ การดำเนินธุรกิจ ต้องอาศัยความรู้ ในเรื่องสิ่งนั้น ๆ ตลอดจนเรื่องที่เกี่ยวข้อง ต้องมีความรอบรู้ รอบคอบ และเท่าทัน ต้องมีความฉลาดรู้ (Wisdom) ในอาชีพที่กระทำคือ รู้ลึก รู้กว้าง รู้จริง และ ปราศจากความลำเอียง (Bias) " ความรู้ ความสามารถ สร้างหลักฐานความมั่นคงในชีวิต และทำ ประโยชน์แก่ส่วนรวมได้นั้นต้องจัดอบรมให้ได้พร้อมทั้งด้านวิชาการ ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้าน ความคิดวินิจฉัย และความประพฤติ" (พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร แก่บัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 28 มิถุนายน พ.ศ.2523) ดังนั้นการเรียนรู้ต้องเรียนให้เข้าใจทั้ง 4 ด้าน คือ ทฤษฎี ปฏิบัติ การคิดวินิจฉัย และความประพฤติที่อิงคุณธรรม นอกจากประกอบด้วย ความ ซื่อสัตย์สุจริตแล้ว คุณธรรมยังรวมถึงความขยัน อดทนมีสติปัญญา รู้จักแบ่งปัน ไม่เอาเปรียบ ผู้อื่น หรือทำลายคู่แข่ง (ชูสิทธิ์ ชูชาติ, 2566)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทาน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นแนวทางการ ดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติ นำสู่ความสมดุลอันส่งผลให้มีความสุขอย่างยั่งยืนโดยมีองค์ประกอบสำคัญ (เพ็ญจา อ่อนชิตและคณะ, 2554) ดังนี้

1) ความพอประมาณ หมายถึงความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคมสิ่งแวดล้อมรวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่น

2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการอย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลัก กฎหมาย หลักคุณธรรมและวัฒนธรรมที่อิงโดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ้วนถี่ “รู้จักอ่อนจุด แข็ง โอกาสอุปสรรค” และคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขา รู้เรา รู้จักเลือกนำสิ่งที่ดีและ เหมาะสมมาประยุกต์ใช้”

3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการ เปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ สามารถบริหารความเสี่ยงปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ เพราะฉะนั้นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความ พอเพียงนั้น จะต้องเสริมสร้างให้คนในชาติมีพื้นฐานจิตใจในการปฏิบัติตน ดังนี้

-มีคุณธรรม ทั้งนี้บุคคลครอบครัว องค์กร และชุมชนที่จะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ต้องนำระบบคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตมาประพฤติปฏิบัติก่อน โดยเริ่มจากการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว การศึกษาอบรมในโรงเรียน การสั่งสอนศีลธรรมจากศาสนา ตลอดจนการฝึกจิต ช่มใจของตนเอง

-ใช้หลักวิชา-ความรู้ โดยนำหลักวิชาและความรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ ทั้งในขั้นการวางแผนและปฏิบัติ ด้วยความ

-ดำเนินชีวิตด้วยความเพียร ความอดทนมีสติปัญญา และความรอบคอบ

สรุปได้ว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการทำงาน ในองค์กร สามารถทำให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้และทำให้องค์กรดังกล่าวเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

วิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ ดอยเต่าจังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ ดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ จากเอกสาร “รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2566 ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ ดอยเต่า สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดเชียงใหม่ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ” พบว่า แม้ในระยะเวลาที่ผ่านมาในองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการหรือภาคเอกชน ต่างก็ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากำหนดเป็นนโยบายสู่การดำเนินงานแต่ในความเป็นจริงนั้นเราไม่ทราบว่าองค์กรเหล่านั้นได้มีการปฏิบัติที่ครอบคลุมทุกกิจกรรม ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ประสานงานกับภาครัฐและเอกชนเหมือนดังองค์กรเดียวกันหรือไม่ ทั้งนี้ “เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันต้องเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ มีปัญญาและรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและ

วัฒนธรรมจากโลกภายนอกเป็นอย่างดีพระบรมราชาบาทประมวและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง” (ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542)พระบรมราชาบาทที่สอดคล้องในด้านในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอต๋อยเต่าจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่ 79 ต.ท่าเตื่ออ.ต๋อยเต่าจ.เชียงใหม่50260 โทรศัพท์ 053-833186 E-mail: Doitao@cmi.nfe.go.th สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดเชียงใหม่กรมส่งเสริมการเรียนรู้กระทรวงศึกษาธิการซึ่งได้รับการประกาศจัดตั้งขึ้นครั้งแรกตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2537 ให้เป็นสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคมีหน้าที่ในการจัดและบริหารทางการศึกษานอกโรงเรียนตามความต้องการและสภาพปัญหาของท้องถิ่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบโดยใช้ชื่อว่า “ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอต๋อยเต่า” และเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2551 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยพุทธศักราช 2551 มีผลบังคับใช้ทำให้เปลี่ยนชื่อจากเดิม “ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอต๋อยเต่า” เป็น “ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน” จนกระทั่งวันที่ 19 มีนาคมพ.ศ. 2566 ราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยพ.ศ.2551 และยกฐานะสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นกรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยมีผลเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคมพ.ศ.2566 มีหน้าจัดส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ 3 รูปแบบคือการเรียนรู้ตลอดชีวิตการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับมีผลบังคับใช้ทำให้เปลี่ยนชื่อจากเดิม “ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน” เป็น “ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอต๋อยเต่า” มีหน้าที่ดูแลจัดการศึกษานอกระบบในพื้นที่อำเภอต๋อยเต่า ประกอบด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 6 แห่งคือเทศบาลตำบลจำนวน 1 แห่งได้แก่เทศบาลทำเดือมีตถากองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 5 แห่งได้แก่ 1. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแอ่น 2. องค์การบริหารส่วนตำบลบงตัน 3. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเตื่อ 4. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเตื่อ 5. องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งทุ่ง โดยมีจำนวนนักศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 108 คนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 96 คนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 165 คนรวมทั้งสิ้น 369 คนและได้แบ่งการบริหารและการจัดกิจกรรมออกเป็น 5 ส่วนได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ได้ดำเนินการแบ่งออกเป็น 3ระดับ ประกอบด้วยนักศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

ส่วนที่ 2 การจัดการศึกษาต่อเนื่อง

ทางศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอทยไต่ได้ขับเคลื่อนจัดกิจกรรม ได้แก่จัดกิจกรรมการเรียนรู้หนังสือให้กับประชาชนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเช่น หลักสูตรบาสโลบเพื่อสุขภาพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เช่นหลักสูตรการป้องกันอัคคีภัย การจัดการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่นหลักสูตรการปลูกผักปลอดสารพิษ การจัดกิจกรรมส่งเสริมศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เช่น กิจกรรมหนึ่งอำเภอหนึ่งอาชีพ กิจกรรมชั้นเรียนวิชาชีพ กิจกรรมกลุ่มสนใจ การจัดกิจกรรมโครงการศูนย์ดิจิทัลชุมชน เช่น อบรบหลักสูตรการเข้าใจดิจิทัลและการค้าออนไลน์

ส่วนที่ 3 การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

โดยได้จัดกิจกรรมห้องสมุดสัญจร กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด กิจกรรมบ้านหนังสือชุมชน กิจกรรมอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน และกิจกรรมสร้างแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ส่งเสริมเรียนรู้ระดับตำบล

ส่วนที่ 4 การจัดการศึกษาบนพื้นที่สูง

ได้ดำเนินกิจกรรมตามหลักสูตร การดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพร การป้องกันตนเองจากโรคหนองพยาธิ การจัดการขยะในครัวเรือนและชุมชนให้ความรู้เรื่องหมอกควันและฝุ่น pm 2.5การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการสนับสนุนเสื้อผ้าอุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก

ส่วนที่ 5การดำเนินงานโครงการสำคัญตามนโยบายและจุดเน้น

ได้จัดกิจกรรมอบรมประชาชนหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านอาชีพจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

แผนภาพที่ 1 การบริหารและการจัดกิจกรรม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภออดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ได้มีการแบ่งการบริหารและการจัดกิจกรรมออกเป็น 5 ส่วน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

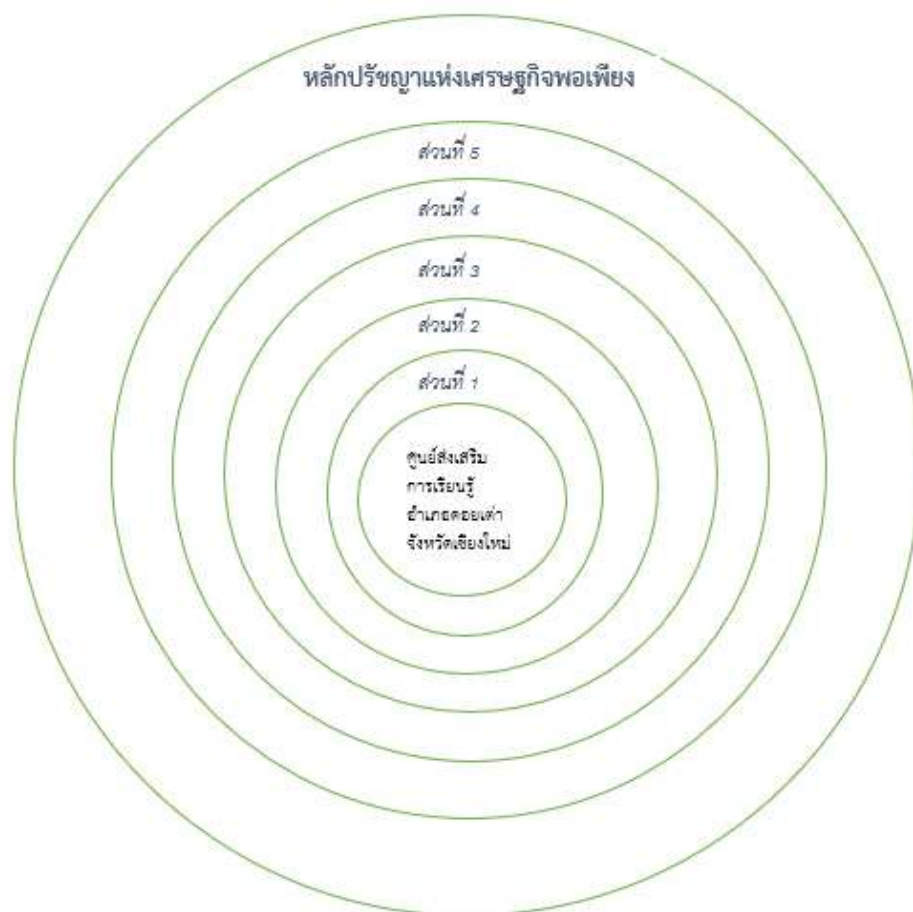
ส่วนที่ 1 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภออดอยเต่าได้ดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วยนักเรียนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งไม่ปรากฏว่าได้บรรจุหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรของทุกระดับการศึกษาแต่อย่างใด

ส่วนที่ 2 การจัดการศึกษาต่อเนื่องทางศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอโดยเต๋ได้ขับเคลื่อนการจัดกิจกรรม ได้แก่จัดกิจกรรมการเรียนรู้หนังสือให้กับประชาชน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเช่น หลักสูตรบาสโลบเพื่อสุขภาพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เช่น หลักสูตรการป้องกันอัคคีภัย การจัดการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่นหลักสูตรการปลูกผักปลอดสารพิษ รวมทั้ง การจัดกิจกรรมส่งเสริมศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เช่น กิจกรรมหนึ่งอำเภอหนึ่งอาชีพ กิจกรรมชั้นเรียนวิชาชีพ กิจกรรมกลุ่มสนใจ การจัดกิจกรรมโครงการศูนย์ดิจิทัลชุมชน เช่นอบรมหลักสูตรการเข้าใจดิจิทัลและการค้าออนไลน์ และได้ข้อค้นพบว่าได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาจัดกิจกรรมร่วมเพียง 1 ใน 5 ของการจัดการศึกษาต่อเนื่องเท่านั้น

ส่วนที่ 3 การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ทางศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอโดยเต๋ได้จัดกิจกรรมห้องสมุดสัญจร กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด กิจกรรมบ้านหนังสือชุมชน กิจกรรมอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน และกิจกรรมสร้างแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ส่งเสริมเรียนรู้ระดับตำบล ไม่ค้นพบว่าได้บรรจุหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยแต่อย่างใด

ส่วนที่ 4 การจัดการศึกษาบนพื้นที่สูง ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอโดยเต๋ได้ดำเนินกิจกรรมตามหลักสูตร การดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพรการป้องกันตนเองจากโรคหนองพยาธิ การจัดการขยะในครัวเรือนและชุมชน ให้ความรู้เรื่องหมอกควันและฝุ่น pm 2.5 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและโครงการสนับสนุนสื่อผ้าอุปกรณ์การเรียนสำหรับเด็ก ซึ่งค้นพบว่ามีเพียง 1 กิจกรรมเท่านั้นในการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูง

ส่วนที่ 5 การดำเนินงานโครงการสำคัญตามนโยบายและจุดเน้น ทางศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอโดยเต๋ได้จัดกิจกรรมอบรมประชาชน หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านอาชีพ จัดกิจกรรมการพัฒนาคณาภพชีวิตผู้สูงอายุ ซึ่งไม่ค้นพบว่าได้บรรจุหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในการดำเนินงานโครงการสำคัญตามนโยบายและจุดเน้นแต่อย่างใด

แผนภาพที่ 2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

ความรู้ใหม่

แนวทางในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอดอยเต่า ปรากฏชัดเจนในการดำเนินงาน 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 2 การจัดการศึกษาต่อเนื่อง และส่วนที่ 4 การจัดการศึกษาบนพื้นที่สูง ซึ่งหากจะมองภาพในบริบทของพื้นที่อำเภอดอยเต่าแล้วจะพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกร มีลักษณะภูมิหลังด้านประชากรที่คล้ายกัน ดังนั้น การที่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอดอยเต่าได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ควบคู่ไปกับการ

ดำเนินงานของทั้ง 2 ส่วนข้างต้น จึงมีความเหมาะสมและเกิดผลดีต่อประชากรกลุ่มดังกล่าวเป็นอย่างมาก เช่น ในเรื่องของการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ และการดูแลรักษาสุขภาพ เป็นต้น แม้ว่าใน 3 ส่วนงานที่เหลือยังจะไม่ได้นำมาปรับใช้ในการดำเนินงานก็ตาม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ความรู้ คุณธรรม ตลอดจนเรื่องที่เกี่ยวข้อง ต้องมีความรอบรู้รอบคอบ และเท่าทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน กับการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอตอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ที่ประกอบด้วย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย นักศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดการศึกษาต่อเนื่อง การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย การจัดการศึกษาบนพื้นที่สูง และการดำเนินงานโครงการสำคัญตามนโยบายและจุดเน้นนั้น ทุกองค์ประกอบจะต้องมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามากำกับทุกขั้นตอน

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปได้ว่าการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอตอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ได้ยึดแนวทางการดำเนินงานตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินการแล้วใน 2 ส่วนงาน จากทั้งหมด 5 ส่วนงาน คือ ส่วนที่ 2 การจัดการศึกษาต่อเนื่องและส่วนที่ 4 การจัดการศึกษาบนพื้นที่สูง ยังคงเหลืออีก 3 ส่วนงาน คือ ส่วนที่ 1 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนที่ 3 การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย และ ส่วนที่ 5 การดำเนินงานโครงการสำคัญตามนโยบายและจุดเน้น

ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1.นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปดำเนินการบริหารของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอตอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่โดยจะต้องยึดแนวทางตามการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ครอบคลุมทุกกิจกรรมทั้ง 5 ด้าน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

- 2.มีการประสานงานกับภาครัฐและเอกชนเหมือนเป็นองค์กรเดียวกันเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนผู้รับบริการอย่างยั่งยืนต่อไป

3.จะต้องมีการเผยแพร่การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปดำเนินการบริหารของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ทุกช่องทางเพื่อให้ชุมชนได้เข้าใจ เข้าถึง และร่วมกันพัฒนาต่อไป

References

- จันทรา อ้ายจันแก้ว. (2555). รูปแบบบริหารจัดการสถานศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาชาติ. *คุษฎีนิพนธ์สาขาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- จินางค์กูร โรจนนันต์. (2564). *หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20210815142004.pdf [29 กันยายน 2567].
- ชล บุนนาค และ ภูษณิศรา กมลนรเทพ. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy: SEP) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)*. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <https://www.sdgmove.com/2019/09/27/sep-and-sdgs/> [2 กันยายน 2567].
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ. (2566). *เศรษฐกิจพอเพียงบนพื้นฐานศาสตร์พระราชา*. ศูนย์ศึกษาศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- เทศบาลนครตรัง. (2566). ตัวอย่างการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <https://www.trangcity.go.th/trangcity/index.php/2018-01-30-09-26-57/2442-2019-06-07-10-32-58>[11 กันยายน 2567].
- พรรณรส ทองวิไลโพธิ์. (2562). *การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการชีวิตประจำวัน*. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : https://sites.google.com/site/phanna_rose642/karnahlak-prachya-sersthkic-phx-pheiyng-ma-chi-ni-chiwit-praca-wan [20 กันยายน 2567].
- เพ็ญญา อ่อนชิตและคณะ. (2554). *เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง*. คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่. (2566). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2566*. ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่.

อุ้นเรือน เล็กน้อย. (2560). เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ วิธีสู่ความยั่งยืนจากคำสอนของพ่อ.
วารสารสิ่งแวดล้อม, 21(2), 13-26.